111-008

ลักษณะของคำไวยากรณ์ในภาษาไทย

นางสาวราตรี ธันวารชร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชาภาษาไทย
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2516

008333
ไ 17118748

THE CHARACTERISTICS OF THE THAI FUNCTION WORDS

Miss Ratri Dhanvârjor

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of the Thai Language

Graduate School

Chulalongkorn University

1973

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ ..... ประธานกรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจินตน์ ภาณุพงศ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : ลักษณะคำไวยากรณ์ในภาษาไทย

ชื่อ : นางสาวราตรี ธันวารชร

แผนกวิชา : ภาษาไทย

ปีการศึกษา : 2515

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

ในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาลักษณะของคำไวยากรณ์ในภาษาไทย คือศึกษาหน้าที่ในภาษาและความหมายทางโครงสร้างแบบต่าง ๆ ที่คำประเภทนี้แสดง โดยเน้นให้เห็นลักษณะที่แตกต่างจากคำอีกประเภทหนึ่ง คือ คำหลัก ข้อมูลที่นำมาศึกษานั้นเก็บรวบรวมจากภาษาที่ใช้พูดในชีวิตประจำวัน

ผลของการวิจัยทำให้ทราบว่า คำไวยากรณ์จำนวน 876 คำ แบ่งเป็น 23 ชนิด มีลักษณะดังนี้คือ ประการแรก เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ และทำหน้าที่ตามลำพังเป็นส่วนประกอบของประโยคในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่นี้รวมกับคำชนิดอื่นซึ่งจะต้องมีคำหลักอยู่ด้วยเสมอ มีคำไวยากรณ์บางคำที่สามารถปรากฏและทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยคได้ แต่จะปรากฏเฉพาะในประโยคไม่เริ่มเท่านั้น ประการที่สอง เป็นคำที่แสดงความหมายทางโครงสร้างได้ 3 ประเภท คือ ความหมายทางโครงสร้างแบบขยาย ความหมายทางโครงสร้างแบบเชื่อม และความหมายทางโครงสร้างแบบบอกความหมายรวม ๆ ของทั้งประโยคเป็นแบบมาลาต่าง ๆ

การวิจัยได้เสนอเป็น 6 บท คือ บทที่ 1 เป็นบทนำ กล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา ขอบเขต และความมุ่งหมายของการวิจัย บทที่ 2 กล่าวถึงศัพท์เฉพาะที่ใช้ในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ บทที่ 3 กล่าวถึงคำจำกัดความของความหมายประจำคำ และความหมายทางโครงสร้างของคำในภาษาไทย บทที่ 4 กล่าวถึงลักษณะของคำไวยากรณ์ในภาษาไทย บทที่ 5 กล่าวถึงวิธีการแสดงความหมายทางโครงสร้างแบบต่าง ๆ

ของคำไวยากรณ์ บทที่ 6 เป็นการสรุปผลของการวิจัยและข้อเสนอแนะซึ่งกล่าวถึงสรุปผลของการวิจัย และเสนอแนะให้ผู้ที่สนใจภาษาไทย ศึกษาละเอียดลงไปว่ารายคำของคำไวยากรณ์แต่ละชนิดใน 23 ชนิดที่ปรากฏกับคำนาม จะใช้ได้กับคำนามประเภทใดบ้าง และในภาคผนวก ผู้วิจัยได้อธิบายความหมายประจำคำ และความหมายทางโครงสร้างของคำไวยากรณ์แต่ละคำไว้ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THESIS TITLE : The Characteristics of Thai Function Words

NAME : Miss Ratri Dhanvârjor

DEPARTMENT : The Thai Language

ACADEMIC YEAR : 1972

ABSTRACT

It is the aim of this thesis to study the characteristics of Thai function words, i.e. to study their function, the structural meanings of all types, and to distinguish them from the principal word-classes in Thai.

A study of the everyday conversation of people who use the Bangkok dialect provided the data included in this work.

The thesis has shown that the characteristics of the eight hundred and seventy six Thai function words, divided into twenty-three classes are as follows: Firstly, they cannot function as sentence constituents without the principal word-classes: nouns and verbs, in an initiating sentence, some of them can function as sentence constituents but only in a non-initiating sentence. Secondly, they express three types of structural meanings: modification, linkage and mood.

The thesis is divided into six chapters. The first chapter is an introduction stating the scope and the purpose of this thesis. The second chapter deals with the technical terms used

in this thesis. The third chapter deals with the definition of lexical and structural meanings. The forth chapter deals with the characteristics of Thai function words. The fifth chapter deals with the means by which each class of function words expresses its structural meanings. The last chapter is a conclusion. In it, it is suggested that further research should be conducted in the kind of noun with which each of the function word in twenty-three classes can appear. The Appendix deals with lexical and structural meanings of each Thai function word.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือและการแนะนำของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจินตน์ ภาณุพงศ์ ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมงานวิจัย ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งงานได้สำเร็จลุล่วงลง นอกจากนี้ ศาสตราจารย์ ม.ล. จิรายุ นพวงศ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรรณี สาครินทร์ ยังได้กรุณาแนะนำ ตรวจ และแก้ไขส่วนบกพร่องในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วย ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสามท่านเป็นอย่างสูง

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์อีกหลายท่าน อาทิเช่น ศาสตราจารย์ ม.ล. จิรายุ นพวงศ์ อาจารย์ ดร. กาญจนา นาคสกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คมคาย นิลประภัสสร ที่ห่วงใยและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ และขอขอบคุณบรรดาเพื่อน ๆ และน้อง ๆ ที่ช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้จนสำเร็จลุล่วงลงด้วยดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบาญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ข

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... ง

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

บทที่

1. บทนำ 1

1.1 ความเป็นมาของปัญหา 1

1.2 ข้อความของปัญหา 2

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย 2

1.4 ความมุ่งหมายในการวิจัย 13

1.5 ขอบเขตของการวิจัย 13

1.6 ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัยนี้ 13

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย 14

1.8 เครื่องหมายที่ใช้ในวิทยานิพนธ์นี้ 14

2. ศัพท์เฉพาะที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ 15

2.1 ประโยค 15

2.1.1 ประโยคเริ่ม 15

2.1.2 ประโยคไม่เริ่ม 15

2.2 รูปประโยค 15

2.2.1 รูปประโยคคำสั่ง 15

2.2.2 รูปประโยคปฏิเสธ 16

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ หน้า

2.2.3 รูปประโยคคำถาม 17
2.2.4 รูปประโยคคำถาม-ปฏิเสธ 18
2.2.5 รูปประโยคบอกกล่าว 18
2.3 นามวลี 19
2.4 กริยาวลี 20
2.5 หมวดคำที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย 21
2.6 ลักษณะไวยากรณ์ในภาษาไทย 30
2.6.1 พจน์ 30
2.6.2 กาล 31
2.6.3 วาจก 33
2.6.4 มาลา 35

3. ความหมาย 38

3.1 ความหมายประจำคำ 38
3.2 ความหมายทางโครงสร้าง 39
3.2.1 ความหมายทางโครงสร้างแบบขยาย 39
3.2.1.1 แบบขยายคำนามในวลี 40
3.2.1.2 แบบขยายคำกริยาในกริยาวลี 51
3.2.2 ความหมายทางโครงสร้างแบบเชื่อมความให้-
ต่อเนื่องกัน 58
3.2.3 ความหมายทางโครงสร้างแบบแสดงความเกี่ยว-
ข้องของคำในฐานะเป็นส่วนประกอบของประโยค ... 61
3.2.4 ความหมายทางโครงสร้างแบบบอกความ-
รวม ๆ ของทั้งประโยคเป็นแบบมาลาต่าง ๆ 67

บทที่ หน้า

4. ลักษณะของคำไวยากรณ์ในภาษาไทย 75
4.1 การแบ่งประเภทคำตามหน้าที่ในภาษา ความหมาย-
และจำนวนคำ 75
4.1.1 คำหลัก 76
4.1.2 คำไวยากรณ์ 85
4.2 ลักษณะของคำไวยากรณ์แต่ละชนิด 95
4.2.1 ลักษณะของคำคุณศัพท์ 96
4.2.2 ลักษณะของคำกริยาวิเศษณ์ 98
4.2.3 ลักษณะของคำลักษณนาม 100
4.2.4 ลักษณะของคำบอกกำหนดเสียงโท 102
4.2.5 ลักษณะของคำบอกกำหนดเสียงตรี 104
4.2.6 ลักษณะของคำอนิยม 105
4.2.7 ลักษณะของคำจำนวนนับ 106
4.2.8 ลักษณะของคำลำดับที่ 108
4.2.9 ลักษณะของคำหน้าจำนวน 108
4.2.10 ลักษณะของคำหลังจำนวน 110
4.2.11 ลักษณะของคำพิเศษ 111
4.2.12 ลักษณะของคำบอกเวลา 112
4.2.13 ลักษณะของคำช่วยหน้ากริยา 113
4.2.14 ลักษณะของคำช่วยหลังกริยา 115
4.2.15 ลักษณะของคำหลังกริยา 116
4.2.16 ลักษณะของคำลงท้าย 118
4.2.17 ลักษณะของคำปฏิเสธ 120
4.2.18 ลักษณะของคำแสดงคำสั่ง 121

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ หน้า

4.2.19 ลักษณะของคำแสดงคำถาม 122
4.2.20 ลักษณะของคำบุพบท 123
4.2.21 ลักษณะของคำเชื่อมนาม 123
4.2.22 ลักษณะของคำเชื่อมกริยา 124
4.2.23 ลักษณะของคำเชื่อมอนุพากย์ 125

5. วิธีการแสดงความหมายทางโครงสร้างแบบต่าง ๆ ของคำไวยากรณ์.. 126

5.1 ความหมาย ฯ แบบขยายคำนามเพื่อบอกลักษณะ 126
5.1.1 แบบขยายคำนามเพื่อบอกชนิด 128
5.1.2 แบบขยายคำนามเพื่อบอกขนาด 130
5.1.3 แบบขยายคำนามเพื่อบอกสัณฐาน 132
5.1.4 แบบขยายคำนามเพื่อบอกสี 133
5.1.5 แบบขยายคำนามเพื่อบอกเสียง 134
5.1.6 แบบขยายคำนามเพื่อบอกกลิ่น 134
5.1.7 แบบขยายคำนามเพื่อบอกรส 135
5.1.8 แบบขยายคำนามเพื่อบอกสัมผัส 135
5.2 ความหมาย ฯ แบบขยายคำนามเพื่อบอกกำหนดชี้เฉพาะ 136
5.2.1 แบบขยายคำนามเพื่อบอกกำหนดชี้เฉพาะธรรมดา ... 136
5.2.2 แบบขยายคำนามเพื่อบอกกำหนดชี้เฉพาะความ-
ใกล้-ไกล เมื่อนำคำนามที่เรากล่าวถึงมา-
เปรียบเทียบกับตัวผู้พูด 139
5.2.2.1 บอกกำหนดชี้เฉพาะความใกล้ที่สุด 140
5.2.2.2 บอกกำหนดชี้เฉพาะความกึ่งใกล้ 141
5.2.2.3 บอกกำหนดชี้เฉพาะความกึ่งไกล 142
5.2.2.4 บอกกำหนดชี้เฉพาะความไกลที่สุด 143

บทที่ หน้า

5.3 ความหมาย ฯ แบบขยายคำนามเพื่อบอกความไม่ชี้เฉพาะ 144
5.4 ความหมาย ฯ แบบขยายคำนามเพื่อบอกจำนวน 145
5.4.1 แบบขยายคำนามเพื่อบอกจำนวนหนึ่งหรือบอกเอกพจน์ 146
5.4.2 แบบขยายคำนามเพื่อบอกจำนวนมากกว่าหนึ่งหรือ-
บอกพหูพจน์ 148
5.4.3 แบบขยายคำนามเพื่อบอกลำดับที่ 149
5.4.4 แบบขยายคำนามเพื่อบอกประมาณ 151
5.4.5 แบบขยายคำนามเพื่อบอกจำนวนเพิ่ม 153
5.4.6 แบบขยายคำนามเพื่อบอกจำนวนจำกัด 155
5.4.7 แบบขยายคำนามเพื่อบอกจำนวนรวม 155
5.4.8 แบบขยายคำนามเพื่อบอกจำนวนเท่าที่ปรากฏ 157
5.4.9 แบบขยายคำนามเพื่อบอกความรู้สึกเกี่ยวกับจำนวน . 158
ก. บอกความรู้สึกว่า "มาก" 158
ข. บอกความรู้สึกว่า "น้อย" 158
5.5 ความหมาย ฯ แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกสภาพ 160
5.5.1 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกสภาพของการกระทำ 161
5.5.2 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกสภาพของสี 164
5.5.3 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกสภาพของกลิ่น 164
5.5.4 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกสภาพของความรู้สึก 165
5.5.5 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกสภาพของสัมผัส 165
5.5.6 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกสภาพของรส 166
5.5.7 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกสภาพของเสียง 166
5.6 ความหมาย ฯ แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกปริมาณ 167

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ หน้า

5.7 ความหมาย ฯ แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกเวลาหรือบอกกาล .. 168
5.7.1 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกเวลา 168
5.7.1.1 บอกปัจจุบันกาล 168
5.7.1.2 บอกอดีตกาลสามัญ 170
5.7.1.3 บอกอดีตกาลอันใกล้ 172
5.7.1.4 บอกอนาคตกาลสามัญ 175
5.7.1.5 บอกอนาคตอันใกล้ 178
5.7.1.6 บอกอนุตกาล 179
5.7.2 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกการลักษณะ 180
5.7.2.1 บอกลักษณะของการกระทำที่ดำเนินอยู่-
ในขณะที่กล่าวถึง 181
5.7.2.2 บอกลักษณะของการกระทำที่เกิดขึ้น-
และเสร็จสิ้นไปในอดีต 184
5.7.2.3 บอกลักษณะของการกระทำที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ 185
5.7.2.4 บอกลักษณะของการกระทำที่ล่วงไปแล้ว-
และมีผลถึงปัจจุบัน 188
5.8 ความหมาย ฯ แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกวาจก 189
5.8.1 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกกรรมวาจก 189
5.8.2 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกเหตุกัตวาจก 190
5.9 ความหมาย ฯ แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกมาลา 191
5.9.1 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกมาลาบอกเล่า 192
5.9.2 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกมาลาปฏิเสธ 201
5.9.3 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกมาลาชักชวน 204
5.9.4 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกมาลาเสนอแนะ 207

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ หน้า

5.9.5 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกมาลาขอร้อง 209
5.9.6 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกมาลาห้าม 213
5.9.7 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกมาลาคำสั่ง 220
5.9.8 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกมาลาคาดคะเน 228
5.9.9 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกมาลาแบ่งรับแบ่งสู้ 230
5.9.10 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกมาลาเชื่อแน่ 232
5.9.11 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกมาลาแนะนำ 236
5.9.12 แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกมาลาซักถาม 237
5.10 ความหมาย ฯ แบบบอกความหมายรวม ๆ ของทั้งประโยค-
เป็นแบบมาลาต่าง ๆ 250
5.11.1 ความหมายแบบมาลาปฏิเสธ 251
5.11.2 ความหมายแบบมาลาชักชวน 251
5.11.3 ความหมายแบบมาลาเสนอแนะ 252
5.11.4 ความหมายแบบมาลาขอร้อง 253
5.11.5 ความหมายแบบมาลาห้าม 254
5.11.6 ความหมายแบบมาลาคำสั่ง 254
5.11.7 ความหมายแบบมาลาคาดคะเน 255
5.11.8 ความหมายแบบมาลาแบ่งรับแบ่งสู้ 256
5.11.9 ความหมายแบบมาลาเชื่อแน่ 257
5.11.10 ความหมายแบบมาลาแนะนำ 257
5.11.11 ความหมายแบบมาลาซักถาม 258
5.11.12 ความหมายแบบมาลาบอกเล่า 259

บทที่ หน้า

6. สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ 260

บรรณานุกรม 274

ภาคผนวก 279

ประวัติการศึกษา 421

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย